

**MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLAR ASOSIDA
TARBIYANING NAZARIY-ASOSIY MASALALARI**

Muallif: Toshkent tumani 20-sonli DMTT direktor o'rinbosari

*Oriental Universiteti magistranti **Shaxnoza Mirxalilova***

***Annotatsiya.** Mazkur tezisda milliy va umuminsoniy qadriyatlarning tarbiya jarayonidagi o'rni hamda ularning nazariy asoslari yoritilgan. Shuningdek, yosh avlodni ma'naviy barkamol shaxs sifatida shakllantirishda milliy an'ana va qadriyatlarning umuminsoniy tamoyillar bilan uyg'unligi muhim pedagogik omil ekanligi tahlil qilingan. Ta'lim jarayonida mazkur qadriyatlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati ham ko'rsatib o'tilgan.*

***Kalit so'zlar:** milliy qadriyat, umuminsoniy qadriyat, tarbiya, ma'naviy tarbiya, pedagogika, shaxs kamoloti, maktabgacha ta'lim.*

Bugungi kunda ta'lim tizimining eng muhim vazifalaridan biri – yosh avlodni har tomonlama barkamol, ma'naviy yetuk va ijtimoiy faol shaxs sifatida tarbiyalashdan iboratdir. Jamiyat taraqqiyotida inson omilining ahamiyati tobora ortib borayotgan bir davrda tarbiya jarayonini milliy hamda umuminsoniy qadriyatlar asosida tashkil etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Milliy qadriyatlar har bir xalqning tarixiy taraqqiyoti davomida shakllangan ma'naviy merosi, urf-odatlar, an'analari, turmush tarzi hamda axloqiy qarashlarini o'zida mujassamlashtiradi. Ular xalqning madaniy o'ziga xosligini belgilaydi va avloddan-avlodga uzatiladigan muhim ma'naviy boylik sifatida namoyon bo'ladi. Yoshlarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash ularda vatanparvarlik, milliy g'urur va ajdodlar merosiga hurmat kabi fazilatlarining shakllanishiga xizmat qiladi.

Umuminsoniy qadriyatlar esa barcha xalqlar tomonidan e'tirof etiladigan axloqiy tamoyillarni o'z ichiga oladi. Insonparvarlik, adolat, tinchlik, bag'rikenglik, o'zaro hurmat va hamkorlik kabi fazilatlar umuminsoniy qadriyatlarning asosiy mazmunini tashkil etadi. Mazkur qadriyatlar shaxsning ijtimoiy munosabatlarda

faol ishtirok etishiga hamda jamiyatda o'z o'rnini topishiga yordam beradi.

Pedagogika fanida tarbiya jarayonining samaradorligini ta'minlashda milliy va umuminsoniy qadriyatlarning o'zaro uyg'unligi muhim nazariy asos sifatida qaraladi. Chunki milliy qadriyatlar shaxsning ma'naviy ildizlarini mustahkamlasa, umuminsoniy qadriyatlar uning dunyoqarashini kengaytiradi. Shu sababli zamonaviy ta'lim tizimida ushbu ikki omilni uyg'un holda qo'llash zarur.

Ayniqsa, maktabgacha ta'lim bosqichi shaxsning dastlabki ma'naviy va axloqiy sifatlari shakllanadigan muhim davr hisoblanadi. Bu bosqichda bolalarda milliy qadriyatlarga hurmat, kattalarga ehtirom, do'stlik va hamjihatlik kabi fazilatlarni shakllantirish katta pedagogik ahamiyatga ega. Tarbiya jarayonida xalq og'zaki ijodi namunalari, milliy bayramlar va urf-odatlardan foydalanish bolalarning ma'naviy dunyosini boyitadi.

Xulosa qilib aytganda, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan tarbiya jarayoni shaxsning ma'naviy kamolotini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Ta'lim tizimida ushbu qadriyatlarning uyg'unligi yosh avlodni barkamol, vatanparvar va ijtimoiy mas'uliyatli inson sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Hasanboyeva O. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2014.
3. To'xtaxodjayeva M. Pedagogika nazariyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2010.
4. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.